

О.М. Муравйова, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

Н.А. Скриннік, канд. філол. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПИСЬМОВОМУ ПЕРЕКЛАДІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Під англомовною лексичною компетенцією у письмовому перекладі ми розуміємо здатність індивіда адекватно розпізнавати в процесі читання англійські лексичні одиниці та знаходити їм українські еквіваленти в письмовій формі на основі рецептивних навичок (читання) та репродуктивних навичок (письмо), знань (лінгвістичних, текстуальних, предметних, процесуальних та фонових, знань довідкової літератури (словники різних типів, включаючи електронні, такі як «Lingvo», «Multitran», інтернет-ресурси тощо) та лексичної усвідомленості (language awareness – здатності майбутнього фахівця свідомо розпізнавати англомовні ЛО в писемному мовленні, особливості їх перекладу, знаходити їм лексичні еквіваленти в мові перекладу, аналізувати текст перекладу тощо.

Переклад має здійснюватися з урахуванням норм правопису в англійській та українській мовах, сфери спілкування, стилю, лінгвосоціокультурних особливостей в обох мовах, еквівалентної дії на адресатів тексту перекладу порівняно з текстом оригіналу. Крім того, майбутній фахівець повинен забезпечувати підтримку функціонування зазначених навичок на необхідному рівні та бути готовим самовдосконалюватися як особистість та професіонал.

Під принципом формування англомовної лексичної компетенції у письмовому перекладі ми маємо на увазі систему теоретичних дидактико-методичних положень, які варто використовувати для досягнення раціонального процесу навчання та ефективного керування ним. Беручи до уваги особливості викладання практичного курсу письмового перекладу, ми виділяємо такі дидактичні принципи: принцип наочності, наступності навчання, міцності, науковості, активності, усвідомленого навчання, виховуючого навчання.

Принцип наочності передбачає використання великої кількості текстів для письмового перекладу, що містять широке розмаїття англійських одиниць, які складають труднощі для здійснення письмового перекладу. Ми пропонуємо використовувати фахово спрямовані тексти, тому що вони найяскравіше відображають зміни, які відбуваються у словниковому складі мови.

Принцип наступності має на меті системний розвиток нового етапу навчання, який має здійснюватися лінійно, тобто на основі пройденого навчального матеріалу і відповідно до наступного блоку

навчального матеріалу, а також умовами, цілями та завданнями практичного курсу перекладу.

Варто обов'язково зазначити, що формування навичок перекладу можливе лише за умови добре сформованої іншомовної комунікативної компетенції. Відповідно до «Європейського мовного портфелю» і визначених у ньому професійно-орієнтованих дескрипторів, що визначають вміння, професійна діяльність фахівця, який матиме справу з іноземними партнерами, представлена двома рівнями – B1 та B2.

Студенти немовних ЗВО починають вивчати курс практичного перекладу, володіючи рівнем B1. Таким чином, наступність означає поступове збільшення труднощів, тобто його складність для майбутніх фахівців. Крім того, відбувається осмислення засвоєного матеріалу на більш високому рівні, підкріплення знань новими, розкриття нових зв'язків, завдяки чому підвищується якість засвоєння знань, навичок і вмінь.

Принцип міцності навчання має на меті надання студенту можливості неодноразового повторення вивченого матеріалу шляхом виконання письмових перекладів текстів, що містять ЛО, які передбачають застосування певних перекладацьких стратегій та прийняття професійних рішень.

Принцип активності: студенти, які звикли до виконання механічних, стандартних рішень, неспроможні прийняти рішення в нестандартній ситуації. Іншими словами, необхідно поєднувати автоматичні й творчі завдання з пошуку еквівалентів у рідній мові, що має стати результатом зацікавленості й отримання позитивних емоцій від процесу навчання письмового перекладу англійських лексичних одиниць.

Реалізуючи принцип порівняння, зіставляючи текст-оригінал і текст-переклад, ми маємо на меті виявити еквівалентні одиниці тексту перекладу, а також виявити зміни форми і змісту, які відбуваються при заміні одиниці оригіналу еквівалентною їй одиницею тексту перекладу.

Принцип порівняння перекладів має бути впроваджений у навчальний процес шляхом розробки системи вправ, яка через аналіз професійних рішень має бути спрямована на формування у студента власних перекладацьких стратегій для здійснення письмового перекладу англійських лексичних одиниць на українську мову. Маючи універсальний характер, загальні принципи спрямовані на досягнення поставлених цілей навчання.